

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa K. P.

przeciwko M. Spółce z o.o. w S.

o zapłatę premii,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 maja 2016 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 1 lutego 2016 r., sygn. akt IV Pa [...],

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę do
ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S..**

UZASADNIENIE

W wyniku rozpoznania apelacji obu stron od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 3 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z 29 października 2015 r., uwzględniając apelację pozwanego: zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 1 w ten sposób, że kwotę 14.000 zł netto obniżył do kwoty 5.000 zł netto, jako należność z tytułu premii za okres od grudnia 2012 r. do kwietnia 2013 r.; zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 3 i nie obciążył pozwanego wydatkami na rzecz Skarbu Państwa oraz zmienił zaskarżony wyrok w pkt. 4 w ten sposób, że zasądził od powódki K. P. na rzecz pozwanej M. Spółki z o.o. w S. tytułem zwrotu kosztów procesu za pierwszą

instancję kwotę 1.093,60 zł (pkt 1 wyroku). W pozostałym zakresie oddalił apelację pozwanego (pkt 2 wyroku) oraz oddalił apelację powódki (pkt 3 wyroku). Ponadto zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.189 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję (pkt 4 wyroku).

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając wyrok w części, to jest w zakresie pkt. 1, pkt. 3 i pkt. 4. W skardze kasacyjnej oznaczono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 21.000 zł (9.000 zł + 12.000 zł), sformułowano podstawy kasacyjne i przedstawiono ich uzasadnienie, zawarto wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z jego uzasadnieniem. Złożono też wymaganą liczbę odpisów skargi. Powołując się na sformułowane w skardze podstawy kasacyjne, pełnomocnik powódki wniósł o „uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie przedmiotowej sprawy do ponownego rozpoznania” oraz o zasądzenie na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z 1 lutego 2016 r. odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w wyniku przyjęcia, że skarżąca „nie dopełniła bezwzględneho warunku skargi z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.”, ponieważ nie sprecyzowała zakresu żadanego uchylenia (w całości lub w części), wskazując jedynie, że wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy powołał się na liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, z których wynika, że niepowołanie w skardze kasacyjnej zakresu zaskarżenia wskazanego w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi usterkę konstrukcyjną niepodlegającą usunięciu w postępowaniu naprawczym, co prowadzi do odrzucenia skargi *a limine* (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2013 r., II CSK 408/12; z 10 października 2013 r., III CZ 52/13; z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12; z 21 marca 2000 r., II CKN 711/00). Podobny jest skutek niewypełnienia obowiązku wskazania we wniosku o uchylenie orzeczenia zakresu tego żądania, tj. czy zaskarżone orzeczenia ma być uchylone w całości, czy w części. Zamieszczenie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z pominięciem oznaczenia zakresu żadanego uchylenia lub zmiany

również stanowi istotną wadę konstrukcyjną, co prowadzi do odrzucenia skargi *a limine* (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 sierpnia 2012 r., III CSK 161/12; z 8 maja 2008 r., V CZ 26/08; z 19 marca 2009 r., II UZ 9/09; z 20 lutego 2015 r., V CSK 427/14).

Na powyższe postanowienie zażalenie złożyła skarżąca, formułując zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w wyniku nieuzasadnionego przyjęcia, że skarga kasacyjna podlega odrzuceniu z uwagi na brak sprecyzowanego zakresu żadanego uchylenia, w sytuacji gdy z zakresu zaskarżenia orzeczenia, określonego przez skarżącą przez wyraźne powołanie jednostek redakcyjnych w postaci punktów 1, 3 i 4 sentencji wyroku, wynika zakres żadanego przez powódkę uchylenia. Wobec powyższego skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu zażalenia skarżąca podniosła, że skoro zaskarżyła wyrok w części jednoznacznie określonej (przez wskazanie pkt. 1, pkt. 3 i pkt. 4 jego sentencji), to wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku jednoznacznie wskazywał na to, że domagała się uchylenia tego wyroku jedynie w części wyraźnie określonej wskazanym zakresem zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

Wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej określa art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem skarga kasacyjna powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości, czy w części; 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany. Z przytoczonego przepisu wynika, że wnoszący skargę kasacyjną powinien określić, czy zaskarżenie dotyczy całości zaskarżonego orzeczenia, czy też jego części (pkt 1), oraz przedstawić wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia lub jego uchylenie i zmianę z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia i zmiany (pkt 3).

Odrzucając skargę kasacyjną powódki, Sąd Okręgowy przyjął, że jest ona dotknięta nieusuwalną wadą konstrukcyjną, ponieważ skarżąca nie dopełniła wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., a mianowicie nie sprecyzowała zakresu

żądanego uchylenia (w całości lub w części), wskazując jedynie, że wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Rację ma Sąd Okręgowy, że co do zasady wada formalna skargi kasacyjnej dotycząca braku oznaczenia zakresu żądanego uchylenia lub uchylenia i zmiany zaskarżonego wyroku jest wadą nieusuwalną, w związku z czym nie może zostać naprawiona, a zatem skarga dotknięta taką wadą podlega odrzuceniu z powołaniem się na niespełnienie wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.

Rozstrzygając o odrzuceniu skargi kasacyjnej wniesionej w rozpoznawanej sprawie, Sąd Okręgowy nie wziął jednak pod uwagę, że zakres zaskarżenia (art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c.) został precyzyjnie oznaczony – skarżąca zaskarżyła wyrok Sądu Okręgowego w części, tj. w zakresie pkt. 1, pkt. 3 i pkt. 4, a ponadto precyzyjnie oznaczyła wartość przedmiotu zaskarżenia, rozbijając ją na część dotyczącą zmiany wyroku Sądu Rejonowego przez obniżenie z kwoty 14.000 zł do kwoty 5.000 zł należności z tytułu premii za okres od grudnia 2012 r. do kwietnia 2013 r. (pkt 1 zaskarżonego wyroku – obejmujący wartość zaskarżenia 9.000 zł) oraz część dotyczącą oddalenia apelacji powódki (pkt 3 zaskarżonego wyroku – obejmujący wartość zaskarżenia 12.000 zł). W tych okolicznościach oznaczenie zakresu żądanego uchylenia daje się łatwo zinterpretować, chociaż faktycznie pełnomocnik skarżącej nie sformułował wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku „w zaskarżonej części”. Ten prosty zabieg interpretacyjny, dotyczący ustalenia zakresu żądanego uchylenia zaskarżonego wyroku, ma swoją podstawę w art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., który pozwala potraktować w rozpoznawanej sprawie brak sformułowania wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku „w zaskarżonej części” jako oczywistą niedokładność.

Ponadto, w pierwszym punkcie skargi kasacyjnej skarżąca od razu wskazała, że zaskarża wyrok części, tj. w zakresie pkt. 1, pkt. 3 i pkt. 4, więc ponowne formułowanie wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku „w zaskarżonej części” nie było bezwzględnie konieczne. Niezależnie od tego, jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 12 grudnia 2013 r., V CZ 71/13 (LEX nr 1403923), należy dopuścić odstępstwo od rygorystycznego traktowania wymagania określonego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., jeżeli wnioski kasacyjne dadzą się wyprowadzić w sposób oczywisty z treści wniesionej skargi kasacyjnej. Nawiązuje

to do podobnego poglądu Sądu Najwyższego zawartego w postanowieniu z 16 grudnia 2010 r., I CZ 150/10 (LEX nr 687013), w którym akcentuje się sformułowanie wniosku skarżącego w sposób niebudzący wątpliwości, co nie oznacza, że koniecznie z użyciem słów zawartych w powołanym przepisie.

W ocenie Sądu Najwyższego z treści skargi kasacyjnej jednoznacznie wynika, że wniosek skarżącej sprowadza się do uchylenia zaskarżonego wyroku w zakresie objętym pkt. 1, pkt. 3 i pkt. 4 i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania. To prawda, że art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga oznaczenia zakresu żadanego uchylenia lub uchylenia i zmiany, czego profesjonalny pełnomocnik skarżącej prawidłowo nie uczynił, jednak konsekwencje tego formalnego błędu (oczywistej niedokładności) w postaci odrzucenia skargi są dla powódki w okolicznościach sprawy zbyt dotkliwe i nieproporcjonalne do wagi błędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2015 r., I CZ 116/14, LEX nr 1650275). Jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 czerwca 2007 r., II UZ 15/07 (OSNP 2008, nr 17-18, poz. 272), pominięcie w skardze kasacyjnej wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku, i ograniczenie się tylko do wniosku o jego zmianę, nie musi prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej, jeżeli wnioskowany przez skarżącego sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy nie budzi wątpliwości. Postanowienie to spotkało się z przychylnym przyjęciem doktryny prawa. Sąd Najwyższy w obecnym składzie także podziela przywołane stanowisko, uważając że pogląd ten może być odniesiony również do sytuacji, gdy zakres żadanego uchylenia daje się w sposób zupełnie jednoznaczny ustalić bez szczególnych zabiegów interpretacyjnych. Powołane przez Sąd Okręgowy liczne orzeczenia Sądu Najwyższego nie dotyczyły takiej samej (analogicznej) sytuacji procesowej, z jaką mamy do czynienia w niniejszym postępowaniu zażaleniowym, a zatem ich przydatność dla rozpoznania zażalenia była ograniczona.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie.

Dodatkowo należy zauważyć, że dokonanie przez Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu oceny wad konstrukcyjnych skargi kasacyjnej (art. 398⁶ § 2 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.) i jej odrzucenie z tej przyczyny

było przedwcześnie. Do chwili rozpoznania zażalenia przez Sąd Najwyższy skarga kasacyjna wniesiona w imieniu powódki nie została podpisana przez jej pełnomocnika (k. 175 – brak podpisu pod skargą kasacyjną), podobnie niepodpisane są odpisy skargi znajdujące się w aktach sprawy. Pełnomocnik powódki był wzywany do uzupełnienia braku formalnego pisma procesowego (wezwanie – k. 179, doręczenie wezwania – k. 180), jednak z akt sprawy nie wynika, aby to wezwanie spotkało się z odpowiednią reakcją zarówno samego pełnomocnika, jak i Sądu Okręgowego.